

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE
BCU Cluj / Central University Library Cluj
IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

La banchetul soc. științifico-literare „George Lazăr“.	Ilie Demetrescu.
Jertfe moderne	Em. Lungu-Puhallo.
Pe albumul d-șoarei L. R. . .	George Simu.
Judele Zăbun	I. E. Prodan.
Idealul meu	Emiliu Sabo.
George Dandin sau bărbatul înșelat (trad)	Iosif Schiopul.
Rămurele:	
Dorin	Emy.
Din înțelepciunea lumii . .	Jeroniin Barițiu.
Feliurite	* * *

Apare:

în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:

Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1-70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

La banchetul societății științifico-literare

„GEORGE LAZĂR“.)

Serbătorind ziua de astăzi: o zi măreță, o zi sfântă
Din lumea visurilor, lyra-mi cu drag coborâ și cuvântă:
„A fost odată o regină încântătoare peste fire.

Înțelepciunea ei cea mare pusese lumea în uimire.
Și regii și împărații lumii o adorau cu 'nflăcărare
Er trubadurii-i făceau versuri, serbătorind-o cu-admirare.
Din an în an regina lumii scotea din popoli minți savante
Er diadema-i de mărire și-o 'mpodobea cu noi briliante.
Și nu-și iubea decât supușii cu dor de muncă, de cultură
Er parasitilor din țara-i le-arăta o neagră ură.

Și din palatu-i de splendoră privea supușii sei cei harnici
Și le 'mpărtea din fericirea-i, căci înțelepții sunt cei darnici,
De atunci trecut-au multe vécuri, regina astăzi e bătrână;
Pe facla 'nțelepciunii Sale tot densa însă e stăpână.
A suferit biata regină în cursul vremii mult necaz,
Dar a luptat cu atîta forță că lumea 'ntrégă e 'n estaz,

Martie 25 1895.

S'a recoltat în contra-i lumea, i-s'a opus cu 'nversunare,
Din luptă însă ca prin farmec ieșit-a densa 'nvingătoare
Regina mea domnesce și-astăzi și țara-i e cu mult mai mare
Veni, vidi, vici: iată devisa ei pe care-o are.

De vreți să știți cum se numesce, vă spun, căci nu am
[nici o témă,

Sunteți cu toții chiar din țara-i: Cultura e, așa o chiamă.
Cu s'o servim, societatea în care astăzi ne aflăm,
Ne-am adunat ca împreună cu drag, cu drag s'o salutăm.
Sforțarea noastră 'ntotdeauna a fost și e ca să muncim
Și pe regina scumpă nouă cu munca noastră s'o servim.
Ea de pe tronu-i de briliante va urmări muncile noastre
Cu și un sóre ce pricește încântătoarele lui astre“.

Și astfel glăsuiesce lyra-mi. Din sferile-i visionare
Entusiaste cântă încă: Prosperitate, progresare!

Ilie Demetrescu.

JERTFE MODERNE.

Novelă.

Emilia Lungu-Puhallo.

In etagiul elegantei zidiri locuia domnul avocat Iacobescu. — Era frunte între fruntași, prețuit fiind atât de semenii săi, cât și de burgeoisia orașului, a cărei drept și interese le apăra cu zel și cu o onestitate esemplară. Ca bărbat din vremi mai bătrâne — era cam rustic, stingaciu în leitele fasóne de acum. În familia sa încă nu iubea deșertele reforme, și nu odată

li dicea soția: că n'are praesă, — însușire ce o poseda ea într'un grad foarte înalt.

Dómna purta cărma căsniciei cu o rară destoinicie. Și nu era lucru ușor, cu neficasatul venit a ținea balans corect în cumpéna astei case alese.

An de an incurgeau sume considerabile, dar — advocații nu pot trăi ca hornarii. Pentru renume au să re-

*) Societatea științifico-literară „George Lazar“ s'a fondat la București acum 4 ani, cu scopul de-a propaga literatura și știința la români. Sâmbătă, 25 Martiu e. ea și-a serbat a 4-a aniversare dela fondarea ei, cu o festivitate deosebită, despre care vom publica un raport în Nrul viitor. La banchetul, ce s'a dat la serbarea acésta, dl Ilie Demetrescu, iubitul prietin al fóliei noastre, a rostit poesia, ce o publicăm aci, compusă anume pentru ocazia acésta.

presinte — ér pentru poziția socială, se pădăscă de-
corul.

Nu puțin îl costa pe Iacobescu și educarea ficelilor sale. Dar putea fi mândru de ele! Asta o recunoscău toți, cari le auăseră cântând sau jucând la pian la concertele artistice.

Două erau în smălțul juniei; fete svelte și mlădișe ca florile. Genialitatea spiritului lor se întrecea cu un temperament drag și vioiu, al căror dulce lipici ro-bea de o potrivă inimi tinere și creeri bătrâni.

Nu e mirare, dacă astfel casa și familia dlui Iacobescu, era în tôte alăsă și de o fineță plăcută.

*

Albii fulgișori se topiră, ale sanielor zurgălae odih-neau — ér din crâng și smidari esala mirosul primilor cărligei.

În aste drăgălașe înfătoșări de primăvară se da la avocatul Iacobescu una din acele soirée, de a cărei arangemēt feeric se amintea timp îndelungat.

Cu întregă satisfacere esamina stăpâna casei pentru ultima oră — ceea ce improvizase cu ăst privilegiu.

Salonul strălucea de o iluminare blândă, parchetul era ca oglinda, aerul străbătut de ușorul parfum al unor discrete piramide de plante.

Odăile alături erau cu tapiserii puföse; între ele mese filigrane invitau la — vist. În fund se afla bufe-tul cu opulentele bucate, gata a îndestuli și gustul ce-lui mai pretențios gurmand.

Impărțind încă ordinuri servitorilor trecu ea cu liniște în cabinetul, din care resuna ris vesel. Era al fetelor, cari își petreceau vesele, făcându-și înainte iluziuni dulci de plăcerile jocului.

Un moment inima ei de mamă se încânta de asta junetă, neatinsă de amăgiri lumesci. Atunci cu o fragedă seninătate, tocmi uneia capricioșele bucle, permițându-i a se arêta părintelui în trandafiria ei gătelă.

În fața celeialalte o sêrbătorăscă serioșitate îi îngreuna glasul.

„Aglae! — dișe ea — tu ai trecut de douăzeci de ani, și după tine este alta — o flóre după alta flóre, dic lingușitorii. Însă două mai sunt, două tânjitoare în pensionat — și până când? Sfirșește deci nebnaticicele chiotiri, și te gândesce la noroc... ”

— La noroc! Dar mamă, când m'am gândit la contrarul? — întrebă fata cu o șăgalnică naivitate.

„Oh! tinereța cuprinde în sine poesia și întregul amor al vieții — esclamă dómna Iacobescu îndoișată. Dar copila mea gândesce-te, că de aci încolo anii au aripi, și nimeni nu-ți mai pôte reda ce-a trecut... Tu nu ai zestre, dacă însași nu grijesci de o partie bună, o se rămâi de — poveste“.

Ca de-a iadului gróză, se strinseră buzele drăgălașei ființe.

Dna continuă: „Înțeleg, se curmi nebnaticicele fantasări cu locotenentele. Dl procuror Spănu, se intereseză mult de tine. Bagă de sêma, un astfel de pețitor nu se anunță de două ori“.

Repede și ca în o încarnată ilustrare trecură acești adoratori prin inchipuirea fetei. Contrastul fú atât de sglobiu, încât silindu-o a rîde, dișe: Len și spetitul Spănu?

„Spetit, dar e avut. Case în oraș, vilă între munți... — Ei! da. Facu-l însă aste mai puțin hid? Apoi... nici tu mamă, nu ai luat un burlac... ”

„Adevêrat! dar ceriul ne pădăscă, ca rămâind fată în pěr se măresci lanțul poverilor noastre... ”

Glasul resuna ca o lină tremurare. — Un moment se uitără una la alta, ér în adênca tăcere se părea că li se aude ambelor palpitatul inimei.

O sărutare atinșe fruntea fetei — d-na eși urmărită de undulösele crețuri ale vesmētului ei lung... ”

O societate veselă fu primită cu neintrecuta afa-bilitate a dnei Iacobescu.

Iunia era cu schintei în ochi, cu zimbet ispititor și văpaie în obraji: reogîndarea dulcelui farmec a tine-

RĂMURELE.

Dorin.

— Un răspuns —

Vremea?.....

Și pentru ce se învinovățim vremea de nestatornicia inimilor? Vremea trece vecinic credincioșă, ea curge ca undele părăiașului de sub poduțul din capê-tul satului, acel poduț, pe care se 'ntâlneau... pe care își jurară amor. Sêrmana Lénă! Ea nu putea crede, că un vis atât de dulce putea se aibă un sfirșit atât de trist. Ea nu putea crede, că era chemat spiritul rêu se ridice munți și prăpăștii între ei, érá gura satului se nu odichnescă până când o mare, mai mare ca tôte mările lumei, nu se va lăți între ea și Dorin. Dar mai ales nu putea crede, că amorul lui se nu fie mai mare decât sôrtea cea rea... și de cât tôte stavilele ridicate între ei... ”

O, pentru ce nu-și luase el sêmă? Pentru ce o măsura pe ea cu măsura obicinuită a ômenilor de rënd?

Pentru ce?...

„Lénă te-am uitat!“ étă răspunsul. Lénă își aducea aminte de cele dintăiu zile ale iubirei lor, de inima ei caldă, de amorul lui scrutător, care dintr'un cuvênt pe jumătate rostit urzea un roman întreg de vorbe amare. Își aducea aminte de dulcele lui dojeni, cum îi corecta

greșelile, cum zimbea indulgent la copilăriile ei. De câte ori nu-i spunea el, că o iubesc atât de mult, încât tremură pentru viitorul ei... și cu tôte aceste... Lénă nu se putea desbăra de credința, că amorul lor se născuse cu ei, și că el va avea se móră numai cu mórtea lor... ”

O lume întregă îi șoptea de Iulia, dar ea scia bine... inima îi șoptea, că Dorin al ei nu e Romeo... ”

Prin grădina Lénai nici tómnă nu mai e, trecuse și tómnă, acum era iarna, iarnă pustie.

Arborii își întindeau crengile lor góle și uscate spre cerul înorat, păreau că cerșesc dela cer un invê-liș, un acoperemēt. Aerul era umed și rece, umed ca ochii ei, rece ca inima lui... ”

Vêntul spulbera nămeții de frunze uscate pe că-rările grădinei, și se juca sburdalnic în pêrul Lénai.

Era frig. Acușă era se ningă. Ea ședea la masa de pêtră, pe masă erau impresiile lui Dorin... ”

Cetesce:

„Ce-a fost iubirea, de care imi povesteai? Cuvênt gol și fără însêmănatate, aramă rece, care sună dar nu simte; simțire simulată... o nu e iubirea pentru inimi mici ca tine!“

Lénă își spriginî capul în mână și oftă. — „Copilă, amorul adevêrat nu are scop, nu are interes, e acel nu sciu ce și acel nu sciu cum, ce numai inimi mari pot simți“.

O da! așa era, el avea dreptate.

reței, ce numai odată vine — precum numai odată se naște omul.

Aglae în veșmântul ei alb, era ca o gingașe intru-
pare a fecioriei.

Nu veselă ca la alte ocazii, ci cu expresia vi-
sătoriei duioșii, cântase acum. — Dar cântarea îi fu cu
plinul simț al pasionatului ei suflet. Cântase cu acele
magice accente, ce străbat și inimile cele mai coplesite
de rugina egoismului.

Vibra încă ultimul ton al dulcelui ei glas, și eleganta
societate nu se putea desface din emoțiunea farme-
cului. — Atunci melodia unui vals electrică părechi după
părechi în vârtej, — chiotul lor fiind ca o altă melodie
de armonie.

Aglae se dase jocului, ca într'o îmbătăre, pân'
neobservată să retrase în odăița ei — martoră atâtor
dragi ilușioni.

În astă singurătate unde abia rătăcea câte un acord
al muzicii — voia din societate o părăsi desăvârșit. —

Templele îi svicneau, cuvintele mamei ardeau în aușul ei.
Ah! era grozav... nespuse de grozav...

O luptă începuse în sufletul ei... o luptă grea și
fără lacrimi. Cu capul rădămat și pleoapele lăsate în jos, își
reaminti căsurile petrecute cu el. Cine alții dansau ca
ei; și cine patina ca locotenentele și ea? Ori unde
era ea, era și el — însoțindu-o precum umbra însoțesc
corpul.

În nemărginita ei durere suspină — un alt suspin
îi răspunse.

Ea sări c'un mic strigăt — Înaintea ei sta chipe-
șul locotenente, cu fața bujor și mustață răsucită. Stă-
tuse ca înaintea unei vedenii sfinte.

„M'ai spăriat! șopti ea lin.

— E vina mea sau a magnetului ce mă atrage? —
întrebă el cu timbrosul seu glas.

„Dta să mă părăsesci... și pentru totdeauna...“
dise ea.

(Va urma.)

PE ALBUMUL D-ȘOREI L. R.

*Din suveniri frumoase, din gânduri fericite,
Aș vrea să-ți țies în versuri cu drag împodobite
Urări și viață lină, ca cerul țerii mele
Încins de curcubeu și luminat de stele...
Ca 'n vremea depărtată, când vei privi albumul
Și vei ceti la nume tot unul câte unul,
Sosind să cetesci și-al meu, să ții în gând cu drag: —
Ce dulce era viața p'atunci când cel pribeg
A scris acestea versuri cu mâna tremurândă*

M.- L. 1895.

*Ca robul ce-și subscrie o vecinică osândă...
Dar eti 'n loc de flăcări de stele de pe cer
Ce strălucesc ca ochi-ți doioși, plini de mister...
Eu praser pe hârtie dureri din lumea mare
De cari doresc să scapi tu, pe-a traiului cărare!
Doresc să-ți fie viața ca inima de bună,
Curate a Tale gânduri ca nopțile cu lună
Și raze luminate... și ultimul meu dor
E, să rămâi demnă de scumpul Tău popor!!*

George Simu.

Și mai departe: „M'am săturat de acel cântec cu
scop, pe care l'ai învățat dela părinți“. —

„Léna te-am uitat! —

Ô Dorin mult ești amarnic.

Léna își sprigini capul în mâni — o durere ne-
cunoscută îi strîngea inima — ce-i pasă lui de durerea
ei... dar și ei ce-i mai pasă acum, că ce mai avea să
vie — de avea să mai trăiească ani încă, sau că în mo-
mentul viitor ca de un fulger îi va fi isbită inima de
urmările amorului — tot una... fulgi de zăpadă înce-
pură să cadă tot mai des, tot mai des, să făcū iarnă
cu tot dinadinsul.

Pe impresiile lui Dorin însă nu cădeau fulgi de
zăpadă, Léna plecată asupra lor, le scutea. —

Frunze nu mai erau pe crengile góle ale arbori-
lor, erau însă lacrimi în ochii Lénei...

Ele picau pe hârtia cea scrisă — se prefăceau în
părăiașe, și binefăcătore cum sunt... ele spălară de acolo
cuvintele — „Léna te-am uitat“. —

Și bine este așa. —

Pentru ce învinovățim vremea de nestatornicia ini-
milor?

... Vremea trece vecinic credincioasă, ea curge ca
undele părăiașului de sub poduțul din capătul satului,
numai noi suntem schimbători și nestatornici.

Sibiiu, în 19/31 Martiu 1895.

Emy.

Din înțelepciunea lumii.

Aforisme alese și traduse de Jeronim Barițiu.

Cel inteligent află aproape tot ridicul, cel cuminte
mai nimic.

Goethe.

*

Nimic n'am aflat pe pământ mai nobil, ca pe omul
credincios de inimă și tăcut de gură.

Proverbial.

*

O inimă generoasă se poate lega cu puțină sfără.

Proverbial.

*

Un om mare e acela, care nu-și pierde inima de
copil.

Mencius.

*

Când trei persoane merg împreună, unul din ei
trebuie să fie măiestru.

Mantsu.

*

Cu cel ce nu ai nimic comun, e bine a ține pace.

Anselm Feuerbach.

*

Societatea cea mai rea te face să înțelegi, că ești
un om între oameni.

Goethe.

JUDELE ZĂBUN.

(Urmare.)

I. E. Prodan.

Zăbun, la privirea Elenei, simțea, că inima-i bate cu putere și deși se ferea de a cădea în ceva prepus din partea lui Codru, totuși contra voinței sale se apropia de Elena. îi întindea mâna, îi da bună seara, o întreba despre sănătate, și alte celea de ale casei și mai în urmă despre timpul când o să-l cheme odată la botez.

Elena la cele mai multe întrebări ale lui Zăbun tăcea, căutând rușinosă în pământ și afară de nu, da sau ba, răspundea Codru în locul ei. Zăbun privind în tăcerea Elenei o frică mare de bărbatul său și un semn că nu-i era ertat să stea de vorbă cu el, își lua nopțe bună și se întorcea la nevastă-sa cuprins de un gând tainic, ce-i munea sufletul.

Zăbun credea, că acum a sosit timpul și impregiurările i-ar fi prielnice împlinirii dorinței sale.

Alte scopuri mai omenesci, precum: ușurarea sorții sêracilor, a bolnavilor și a altor nefericiți, pentru el ca jude și om cu dare de mână — nu erau.

VII.

În viața și traiul femeilor din Ciclani se încuibaseră unele datine și obiceiuri stricătioase. Luxul, nelucrarea și pofta de petreceri le copleșise, și întocmai ca pecinginea, aceste rele se estindeau tot mai tare asupra tuturor păturilor. Ciclanele își cam uitaseră de datorința ce trebuiau s'o aibă pentru vrednicia și bunul nume al lor, la care femeia română ține ca și la viața sa. Ele se prea lăsau să plutescă pe valurile dragostei și se fie mutate dintr'o luntre în alta.

Nu tot asemenea era însă Elena; ea se deosebea în toate privințele de consătenele sale. Deși crescută la sinul unor părinți sermani, din inima ei nici timpul, nici alte impregiurări n'au putut să scôtă simțul de virtute. Întocmai ca fată, sficioasă, aședată și harnică era și acum ca nevastă tină.

De cu zorile Elena, după-și făcea cruce și se închina lui Dumnezeu, se puneă pe lucru. Își mulgea vaca, apoi și-o scotea la ciurdă; întorsă cu graba acasă vedea de curățitul căsii și a ogradei. După-ce le isprăvea pe aceste uneori se apucă, după trebuință și impregiurări de dăpanat, de înălbitul pânzei ori de spălat. Abia sfârșea cu una, și Elena și începea alta. Femeia lui Codru n'avea timp să se plângă de urit, nici de zile lungi, nici de nopți grele: ea se simțea bine și munca o ținea în bunul ei cumpăt și pe lângă sănătatea și puterea ce i-o împrumută, o făcea să fie iubită și pretuită de satul întreg care o privea ca pe un ânger binefăcător al căsii sale.

Dar Elena în viața ei retrasă și pacinică era conțurbată și neliniștită de un om, care o urmărea.

Acesta era Zăbun.

Deunăzi seara, tocmai pe când frământa de pâne, Zăbun intră în casă. Încă înainte de a fi intrat în tindă, Zăbun îi dete bună seara, cu atâta dulcătă de par' că avea inima pe buze.

Sermana Elenă tresări și cu mâinile înglodate de aluat, cercă să alerge din tindă în odaia din nainte.

— Stăi Eleno! Eu sunt, nu te teme!

Elena privi înapoi:

— De, chinezule, m'am spăriat, aușind vorbă străină.

— Apoi Leno, eu nu cred să fiu atât de străin. Sci bine dragă, că în casa mea ți-ai petrecut zilele co-

pilăriei și aproape până te-ai făcut fată mare. Eu nu sunt străin, sunt binevoitorul tău și să-ți pară bine că viu să ved ce mai faci.

— Asta e așa — dișe Elena — dar Codru acum nu e acasă și nu-mi place să mă caute nimeni când sunt singură și mai ales noptea ca și acum.

Elena după aceste observațiuni începă de nou frământarea pâinii.

Cu șurța albă ca zăpada, cu obraji roșii înrouați de sudore și cu privirea neliniștită, căutând când spre aluat când furiș spre judele, ce sta în picioare de alătura ei, biata Elenă nu scia, că frământa la aluatul de pâne, sau avea să sdrobescă nesce petrii pe sinul său bombat, acoperit de o ie subțire, desfăcută la gât, pe unde aerul se strecura recursor.

Câte-va minute trecură și liniștea tindei, conțurbată din când în când numai de cărtăiturile picioarelor dela covată, nici unul nu încercă a o intrerupe. Judele, cu privirea neconțentă așintită asupra Elenei, înăbușea în inima sa agitată emoțiuni străni. Tăcerea însă înlocuia cuvintele și pôte că s'ar fi conținuat, dacă mâna chinezului, împinsă de o putere ce n'o putea stăpâni, n'ar fi alunecat la sinul Elenei.

— Chinezule! dă-mi pace — resună de odată în tindă.

Resunetul acestor vorbe pline de amărăciune încă nici nu s'au resfrânt în urechea lui Zăbun, care își luase într'ajutor și mâna stângă, stringându-o pe Elena cătră peptul său, când Elena cuprinsă de-o strașnică mânie, se scose din brațele lui Zăbun și cu mâinile pline de aluat îl imbrânci la o parte năclăindu-l peste vestiminte și obraji.

Acestei scene neașteptate urmă er un moment de tăcere, pe care o curmă judele:

— Ei Eleno! asta omenie mă aștăptă în casa vóstră?!

— Pre cum te porți, chinezule, — îi răspuse Elena cam aprinsă de mânie și în același timp atinsă de un simț de nedumerire.

— Bine — îi răspuse Zăbun. — Las', că dacă așa te porți față de mine, eu încă voi sci cum să lucră pe viitor. Voi sci vedea eu dela cine atărnă bărbatul tău și dela cine va mai căpăta el de-a cinștea locuri de pășune și arat!

Aceste vorbe din urmă par'că-i luară graiul Elenei. Ea nu putea încă să-și dea bine seama de vorbele chinezului, dar par'că simțea în inima sa urmările furiei: răsbunarea judeului și fără să scie ce dișe și face murmură cuvintele:

— Stăi, chinezule, să te șterg de aluat.

Zăbun era gata să iese, când Elena îl opri și cu șurța dinainte îi șterse aluatul de pe umerii și mâneca rocului.

Zăbun o privi cu ochi scânteietori de mânie și după ce se șterse însuși pe obraji, îi dișe:

Eleno! după seara de ađi n'ar trebui să-ți mai cale pragul casei cât vei trăi și nici atunci, când făcliile ți-or priveghia trupul rece, de cumva aș mai ajunge acele zile. Dar înainte de a face aste trebuie să-ți spun că eu cu dragoste am ținut la casa vóstră și ori ce aș fi fost în stare să fac pentru voi, numai să ved, că aveți inimă pentru mine și mai ales tu, draga mea, pe care

te-am omenit totdeauna. Pentru asta îți dic, draga mea, să fi mai binevoitoare și nu așa de străină către mine.

— Da, — îi răspunse Elena — eu nu te-am năcăjit cu nimica, numai trebuie să scii, că eu sunt femeia lui George. Ca om bun și cinstit al casei noastre poți veni ori când la noi, dar nici odată cu alte gânduri.

— Cu nici un gând rău, fata mea, dișe Zăbun.

— Apoi așa să fie, neică chinezule!

Cu aceste cuvinte Zăbun îi dete mâna și deși dela depărtare de un pas se aplecă spre ea, vrând să o sărute. Ii atinse cu buzele numai grumazul rotunșor alb, ferbinte și se depărtă amar frământat în sufletul său. Dar nu se putea lăsa de gândul său și credea, că cu binele și pe încetul având o bună ocaziune și va putea duce în deplinire dorința.

Elena la rëndul ei, după pățania acésta căută să se îngrădescă mai bine și-și aduse pe bătrâna sa mamă la sine. Nu spuse însă bărbatului său nimic despre cele întâmplare de tēmă, ca să nu se nască ceva cêrtă între el și Zăbun.

Zăbun începând din sêra asta continuă a umbla în casa lui Codru, uneori ziua și nu arareori și sêra, stând în povești până nōptea târziu, dar totdeauna fără a-și fi ajuns ținta. Isbutise însă a fi în legături de prietinie cu Elena, de care se apropia și o săruta, când nu era vêdut de bătrâna sa mamă, fără a întimpina multă împotrivire din partea ei. Acésta impregiurare îl întârea în propusul său și-l făcea să fie cu răbdare.

Drumul bătut de chinezul nu-l cunosea nimeni afară de sluga lui Brânzoiu, care abătându-se din când pe la o prietină a sa din vecinătatea codrênelui, îl vêdu într'o nōpțe de lună plină pe Zăbun pe când voia să iese din curte, cum o ținea pe Elena de mâni și cum voia s'o sărute.

Servitorul lui Brânzoiu își inchipui din aceste semne de dragoste mai mult de cât era în faptă și rămase în credința, că Elena era iubita lui Zăbun. Nu spuse însă nimênui despre cele vêdute și cređute până într'o bună zi.

(Va urma.)

IDEALUL MEU.

*Din frageda-mi pruncie iubit-am cu ardóre
O tinêră feciōră cu pèrul lung, bālăiu...
Frumōsă și plăcută, ca luna gânditōre
Pe-un ceriu senin albastru din noptile de Maiu.*

*Era atât de mândră și-atât de încântătōre
Cu gene lungi, cu ochii pururea riđetōri,
Cu fața-atât de albă ca fulgii de ninsōre,
Cu buze ca de rosă, ca fragedele zori.*

*Și o iubeam! Pururea eram tot la olaltă,
Cu Ea mergeam prin luncă se stringem flori și fragi,
Cu Ea fugeam să prindem fluturi ce 'n aer saltă
Eram ferice!... ambii ne-aveam atât de dragi.*

*De câte-ori pe sinu-i, uitându-mi tot și tōte,
Uitând de lumea 'ntrégă perđut m'am legănat
Și ascultând adese a sale tainici șōpțe
Ce visuri, ce speranțe, ilusii mi-am format!*

*..... Și 'ncep din nou s'o caut. Cu inima sdrobotă
O caut ér prin lume! — dar nu cred s'o găsesce;
Căci „Libertatea“ este feciōra mea iubită
Și astfel de feciōre pe aici nu mai trăiesc!*

Blaș.

Emilia Sabo.

GEORGE DANDIN sau BĂRBATUL ÎNȘELAT.

Comedie în 3 acte după Molière

(Sfârșit.)

Trad. de Iosif Schiopul.

SCENA 7.

SCENA 8.

Angelica. Claudine.

George Dandin. Angelica. Claudine.

Angelica. Să intrăm încet!

Claudine. Ușa e incuiată!

Angelica. Cheia e la mine.

Claudine. Să nu facem sgomot.

Angelica. Ușa e incuiată din lăuntru! Ce să facem?

Claudine. Să tređim servitorul, care dōrme aci.

Angelica. Colin! Colin! Colin!

Claudine. Rêspunde!

Dandin (din ferêstră) Colin! Colin! În fine te-am găsit, iubita mea soție? Faci excursiuni, pe când eu dorm? Mă bucur, că te vêd.

Angelica. Imi va fi dōră permis să respir aer curat!

Dandin. O ôră potrivită de a respira aer curat! De sigur, ți-a fost prea cald? Ha, ha! Cunosc acuma intrigele dtale, cunosc întâlnirile dtale drăgostōse! Am audīt tōte lucrurile cele frumōse, cari le-ați spus des-

pre mine. Dar mă mângâi, că voiu fi răsunat. Părinții dtale îndată vor fi aci și se vor convinge, ce fiică au!

Angelica (la o parte). Dumnezeu! meu!

Claudine. Ce se facem.

Dandin. La lovitură acésta nu ai fost pregătită? Acuma e timpul meu să triumfiez! Până acuma ai desmintit toate acușele mele și ai fost în stare să seduci părinții dtale! Totdeauna am avut drept, și totuși ți-a succes să te scoți! De astădată însă nu-ți va succede.

Angelica. Deschide-ne ușa!

Dandin. Nu, nu! Trebuie să așteptați până vin părinții dtale, să vă vadă cum respirați la aer curat! Intr'aceea cugetă, cum te vei putea scusa mai bine, află nouă mijloce, de a seduce oamenii, află vre-un pretest, ca să poți ascunde adevărata cauză al acestei excursiuni romantice.

Angelica. Nu voiu retăcea nimica, nu mă voiu apăsă, deorece le scii toate.

Dandin. Da, deorece recunosc, că ori ce încercare de apăsare ar fi zădarnică.

Angelica. Da, recunosc, că am greșit și că ai avut cauză justă de a te plânge! Dar fi bun deschide ușa, să nu mă aflu părinții în starea acésta!

Dandin. Slugă plecată!

Angelica. Iubite, bărbățele fi bun!

Dandin. Da, iubite bărbățele! Acum sunt bărbătelul dtale iubit, deore-ce te-am prins. Mă bucur din inimă, că mă iubesci — cu atât mai vârtos, că e prima oră!

Angelica. Îți promit, că nu-ți voiu mai da ansă a te plânge și —

Dandin. E înzădar! Vreau să conving odată părinții dtale, că am avut drept.

Angelica. Numai un moment ascultă-mă?

Dandin. Te ascult!

Angelica. Am greșit, o mărturisesc! Ai drept a te plânge. Până ce ai durmit eu am eșit din casă, ca să mă întâlnesc cu domnul acela. Dar trebuie să mă ierți, căci sunt încă tinără, neumblată în lume, și când i-am dat acésta întelnire, nu am cugetat la nimica rău, de sigur —

Dandin. Ferice de acela, care crede!

Angelica. Nu vreau să mă scuz, te rog numai să ierți o vătămă, de care imi pare rău din inimă, și să mă lași să intru, ca să nu mă vadă părinții aci. Dacă vei împlini rugarea mea, îți voiu fi vecinic recunoscătoare. Prin acésta bunătate vei câștiga aceea, la ce nici căsătoria noastră nu m'a putut îndupleca, iubirea mea! Da îți promit solemn, că-ți voiu fi o soție credincioasă și nu-ți voiu mai da ansă să te plângi!

Dandin. Crocodil, care te lingusești oamenilor, ca apoi să-i inghiți!

Angelica. Te rog —

Dandin. Nu mă poți îndupleca!

Angelica. Fi marinitos!

Dandin. Nu.

Angelica. Indurăte!

Dandin. Nimic!

Angelica. Te conjur!

Dandin. Nu, nu, nu! Acésta e răsunarea mea.

Angelica. Dacă e așa, să scii, că o femeie în o astfel de stare e gata să facă ori ce, și că voiu face ceva, ce nu-ți va plăcea.

Dandin. Și anume ce?

Angelica. Cu acest cuțit mă voiu sinucide.

Dandin. Să-ți fie de bine!

Angelica. Nu-ți va merge însă așa bine, precum cugeti! Lumea întrégă scie, că în continu mă năcăjesci.

Dacă mă vor găsi oamenii mórta, toți vor dice, că dta m'ai ucis. Vei fi tras apoi la judecată! Acésta va fi răsunarea mea. Nu sunt cea dintâi, carea se sinucide în acest chip.

Dandin. A eșit din modă, de a să mai sinucide!

Angelica. Nu glumesc! Dacă nu-mi deschizi, înainte ochilor dtale voiu arăta, ce sunt în stare a face.

Dandin. Trénca-flénca! Nu mi-e frică!

Angelica. Ei, dacă e așa, fie! (Să prefăce, că se sinucide) Ah! — e gata! Dee bunul Dumnezeu, ca mórtea mea să fie răsunată așa, precum doresc!

Dandin. Ore să fie atât de réutăciósă, ca să se sinucidă numai și numai ca să mă aducă până la spânzurătoare? Trebuie să aprind o lumină să ved ce a făcut.

SCENA 9.

Angelica (cătră Claudine) Pst! să ne ascundem aci lângă ușe!

SCENA 10.

(Angelica și Claudine se furiséză, din casă, pe când Dandin eșă, și incuie ușa. Dandin cu o lumină în mână).

Dandin. Să fie posibil? (Privind în jur) Vine! Am gândit îndată că se vor căra, după ce nu le-a succes a mă îndupleca. Cu atât mai bine! Părinții ei vor fi acuși aci (Vrea să între érași în casă) Ce-i acésta? Ușa incuiată! Sculați! Deschideți îndată!

SCENA 11.

Angelica și Claudine în feréstră. George Dandin.

Angelica. Tu ești netrebnicule? Unde ai fost până acuma? Acuma e timpul a veni acasă. Așa să pórta un bărbat de trébă?

Claudine. E frumos să șeși totă nóptea în crijmă și a lăsa o nevastă tinără singură acasă?

Dandin. Cum, dóră nu —

Angelica. Mergi. sunt sătulă a fi astfel tractată, mă voiu plânge părinților mei.

Dandin. Ce? Mai cutezați încă —

SCENA 12.

Di și Dómna de Sotenville în haine de nópte. Colin cu o lumină. Angelica și Claudine în feréstră. George Dandin.

Angelica (cătră părinții ei) Bine că veniți, iubiți părinți. Priviți obrăznicia ne mai pomenită a bărbatului meu, care îmbetat de vin, nu mai scie nici ce vorbesce și nici ce face, și v'a chemat de sigur să se plângă din nou, că am eșit din casă, pe când durmea și altele!

Dandin (la o parte). Femeia dracului!

Claudine. Da, a voit să ne convingă, că noi suntem afară și domnia sa e înlăuntru.

Di de Sotenville. Ce va să dică aceste?

Dómna de Sotenville! Ce cutezanță, a ne trezi nóptea din somn?

Dandin. Nici când —

Angelica. Nu, tată, nu mai pot suferi să ved zilnic un om, care la fie-care vorbă mă vătămă.

Di de Sotenville. Ești un om neciplit!

Claudine. E strigător la cer, cât de rău ne tractéză.

Dandin. Să pôte —

Di de Sotenville. Să-ți fie rușine!

Dandin. Lăsați-mă să vorbesc.

Angelica. Da, vă va spune povești frumoșe.

Dandin (la o parte). Ce să fac?

Claudine. E așa de bét. încât nu poți sta în apropierea lui. Până la noi mirósă vinul.

Dandin. Socrule, te conjur —

Dl de Sotenville. Nu te apropia!

Dandin. Iubită sócră —

Dómna de Sotenville. Rămâi acolo! Nu pot suferi mirosul acesta.

Dandin (cătră *Dl de Sotenville*) Permite-mi, sē —

Dl de Sotenville. Ți-am spus, nu te apropia.

Dandin (cătră *dómna de Sotenville*) Vē rog —

Dómna de Sotenville. Mi se face rău. Vorbesce de departe.

Dandin. Bine voiu vorbi de departe. Vē jur, că nu eu am eșit din casă, ci fiica dvóstre.

Angelica. Nu v'am spus!

Claudine. Chiar așa!

Dl de Sotenville (cătră *Dandin*). Éráși vrei să ne tragi pe sfóră. Vîno jos, fiica mea.

SCENA 13.

Dl și Dómna de Sotenville. George Dandin. Colin.

Dandin. Vē jur, că am fost acasă și —

Dl de Sotenville. Nu mai vorbi prostii.

Dandin. Sē mă trásnescă, dacă —

Dómna de Sotenville. Nu ne mai striga în urechi. Mai bine rógă nevasta dtale de iertare.

Dandin. Eu? Sē o rog de ertare?

Dl de Sotenville. Da! Și la moment!

Dandin. Eu? Nici odată!

Dl de Sotenville. La draci! Dacă nu mă ascuți, te-oiu invēța omenie!

Dandin. Oh! Ghiță! Ghiță! Ghiță!

SCENA 14.

Dl și Dómna de Sotenville. Angelica. George Dandin. Claudine. Colin.

Dl de Sotenville. Vîno mai aprópe fiica mea. Bărbatul tēu vrea să te róge de ertare.

Angelica. Eu sē-i ert, ce mi-a đis? Nu, nu, tată e imposibil. Te rog, mă desparte de un bărbat cu care nu mai pot trăi.

Claudine. Are drept.

Dl de Sotenville. Iubită fică, despărțirea e imposibilă! Fi mai cuminte și értă-l!

Angelica. Cum? După scenele de ađi? Crede-mē că nu pot.

Dl de Sotenville. Trebuie fiica mea, și-ți demand!

Angelica. Nu am ce face. Trebuie sē mă supun!

Claudine. Ce femeie bună.

Angelica. E rău, că sunt silită a uita vătēmările lui, dar ori cât de greu mi-ar fi, trebuie sē vē ascult.

Claudine. Blândeta personificată.

Dl de Sotenville. Vîno mai aprópe.

Angelica. E înzădar! Vei vedea că mâne va face tot așa.

Dl de Sotenville. Vom vedea! (cătră *Dandin*) Vîno și ingenunchie.

Dandin. Cum? Sē ingenunchiu?

Dl de Sotenville. Indată!

Dandin (în genunchi, cu lumina în mână). Ceriule! (cătră *dl de Sotenville*). Ce sē đic?

Dl de Sotenville. Scumpa mea soție, te rog értă-mē —

Dandin. Scumpa mea soție, te rog értă-mē —

Dl de Sotenville. Că am fost așa dobitoc —

Dandin. Că am fost așa dobitoc — (la o parte) a te lua de soție.

Dl de Sotenville. Și-ți promit, că mă voiu îndrepta.

Dandin. Și-ți promit, că mă voiu îndrepta.

Dl de Sotenville. Acésta e ultima órá, că te ertăm.

Dómna de Sotenville. Invață în fine a-ți respecta soția!

Dl de Sotenville. Sē face điuă! Adio! (cătră *Dandin*) Indrptă-te! (cătră *dna de Sotenville*) Sē mergem acasă.

SCENA 15.

George Dandin (singur).

Da, vėd acuma că înzădar mă încerc a-i convinge! Cine are ca și mine o nevastă rea, n'are decât sē se arunce în apă și a scăpat de gura ei.

FELIURITE.

Una și alta.

Tu poți vorbi...

În sfințit de sóre, séra și în revėrsat de zori,
Sē boceșce, plānge fata în grădinața-i cu flori,
Preste đi o dóre capul și ntruna-și doresce mórtea...
Mama-sa vrėnd s'o mângăie și sē-i linistėscă sórtea,
Cu dulci vorbe o alină: „că-i așa și așa va fi”.
Dar fata nemulțămítă îi đice: „tu poți vorbi,
Că ai fost de optspređece când deja te-ai măritat,
Ér' eu sunt de treideci și unu, și 'ncă tot nu am bărbat!”

Giulița 1895.

Antoniu Popp.

* * *

Autorități, cari mărită fete. Femeile și fetele europene sē vor mira, auđind, că în Iaponia fetele nu pot sē rămână nemăritate, cât timp vreau. În Iaponia numărul bărbaților e mai mare, ca al femeilor și sē pórtă grije, ca tóte fetele sē se mărite. Impératul Iaponiei a dat nu de mult o ordinațiune, că fetelor, cari ajung o anumítă vėrstă și nu s'au măritat, sē le caute bărbat — autorități.

* * *

Cel mai principal baccil. În timpul nostru sē face o adevėrată vėnătóre de baccile, fiind teoria, că cele mai multe bóle sunt cauzate de baccile. Astfel este descoperit baccilul colerii, a ofteei, a frigurilor tifoide etc. Acum sē vestesece, că s'a descoperit cel mai însemnat baccil, *baccilul morții*. Și unde s'ar fi putut face acésta descoperire de cât în America. Foile din Newyork scriu, că unui medic, cu numele Wheeler i-a succes a descoperi acest ciudat baccil. El are asemėnare cu baccilul ofteei și ce e mai curios, că medicul descoperitor afirmă, că baccilul acesta sē póte estirpa. Urmėză deci, că de aci înainte ómenii nu vor mai muri, decât tocați în cap. — De parodie e bună acésta sciire.

* * *

Despre pėr. Románii n'au pėr roșu și nici nu le place pėrul de acésta colóre. Sunt însă popóre, la cari sunt căutate femeile cu pėr roșu; astfel sunt englezii și turcii, apoi arabii și popórele din nordul Africeii. La aceste din urmă femeile își văpsesc adeseori pėrul în colóre roșă. Chiar și spaniolilor le place pėrul roșu, pe când románilor, francezilor, italienilor, nemților și rușilor li e antipatic. Gustul însă s'a schimbat în decursul

vécurilor. In secolul al XIV-lea era ținut de cel mai frumos părul roșu, în al XV-lea cel castaniu, în al XVI-lea cel bălăiu, în al XVII-lea cel negru. Acum le place ómenilor mai cu sémă părul negru și bălăiu-gălbui. Românul dice: păr negru, ca pana corbului și păr de aur.

Anecdote.

Copii neastémpérați.

Mai tot copilu 'n lume e neliniștit
Pare că natura așa l'a zidit.
Inzădar le tócă dascălul în cap:
Sé vé purtați bine, că vé ia un drac!
Sé nu vé împingeți, nici batjocuriți
Pe tot trecătorul voi sé il cinstiți!"
Până sunt în scólă ascultă și tac,
Iar când ies p'afara cum vreau așa fac.
Așa sciu odată, că 'ntr'o ți de vară,
Tocmai când copii eșiră din scólă,
Trece p'angă dēnșii un om óre care
Cam bêtrán de vērștă, pe-un măgar călare.
Copii începură a-și bate joc de dēnsul
Și când îl vėdură, îi cuprinse risul:
— Unde pleci bádică și tată de măgari?
„La tērg dragii tatii și bunii mei scolari!"

București, Martie, 1895.

I. Căndea.

* * *

Sunt mari esundări prin Ardél. Arieșul móților încă a eșit din alvia sa și a năpădit între altele și pralul lui Traian. În un colț al acestei câmpii este aședat „vestitul“ oraș Turda, ér aici sé află un pod și mai vestit peste Arieș. Ungurii turdeni progresând, veđi Dómne și ei cu lumea, au aplicat la pod, în mijlocul alviei, un măsurător de apă, care sé arete nălțimea apei. Până aci tóte sunt bune și frumoșe, dar acum cu esundarea sé vedeți ce s'a întēplat: Călétorii spun, că turdenii au scos măsurătorul din mijlocul apei și l-au aședat pe țerm, ca nu cum-va sé-l ducă apa...

Deslegarea gâciturii prime din Nr. 7 al fóiei nóstre este următórea:

Melcul a ureat păretele în 16 ȓile, deórece în 15 ȓile a făcut o „călătórie“ de 15 metri, în ȓiua 16-a a mai făcut 5 metri și astfel séra a sosit în vērș, fără sé mai cađă peste nópte îndērept.

Corect au deslegat-o numai d-șórele Carolina Fincu (Deda), Minerva Todescu (Bucium-Cerb) și domnul V. Tărian (Sacul).

Deslegarea gâciturii de șac din Nrul 7 al fóiei nóstre este următórea:

De dorul tēu este legată
Încă și ađi viéta mea,
Tu stăpânesci ca altă dată
Sufletu-mi care te iubia.

O vorbă numai de mi-ai spune,
La glasul tēu aș tresări,
Și tóte legile din lume
Călcându-le eu te-aș iubi.

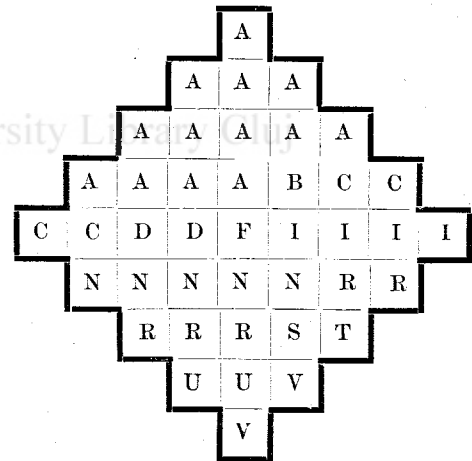
Veronica Miele.

Corect au deslegat-o următórele dómne, domnișóre și domni: Isița Todoran (Cetatea de Baltă), Victoria Aron (Galați), Lucreția Magda (Feneș), Dimitrie Amar (Șiria), Carolina Fincu (Deda), Eugenia Pop și Smarandita Pop (Dobra), Nicolae Onciul (Uzdin), Aurelia Filip (Badon), Victoria Roșca și Petru Roșca (Alba-Iulia), Virginia Bozac (Sâmbotelec), Netti Totoian (Chișfalău), Eugenia și Victoria Ludu (Preșmer), Silvia Popoviciu născ. Pușcar (Abrud), Sofia Coțbișel (Certeje), Alecsandrina Popescu (Sibiu), Paulina Moldovan (Asculeu-Mic), Ioan St. Pavelea (Năsăud), Maria Rațiu, Alesandru Borza (Alba-Iulia), Teresa Gomboș (Vidra de Sus), Olimpia și Augusta Vlădăuțiu, Emil Cigărean (Turda), Lidia Banciu (Voila), Eugenia Pop și Mărióra Comanici (Veneția inf.), Cornelia și Lucreția Gotheas (Baru-Mare), Stefan Fărcaș (Sibiu), Minerva Todescu și Valeria Todescu (Bucium-Cerb), Ioan Scurtu (Brașov), Elena Popoviciu (Chisindia), V. Tărian (Sacul), Iosefina Marcăiac, Mărióra Nicola (Alba-Iulia), Iustina Găvrus și Ioan Găvrus (Satalung), Beniamin Trif, E. Bodocan, Aurel Gajia, Nicolae Vlaic din (Blas), Eleuterie Popovici (Sirete).

Premiul la sortare l-a căștigat dșóra Carolina Fincu din Deda.

Gâcitură.

De A. în S.

Literile aceste sé se arangeze astfel, că rēndurile cele dóuē din mijloc, unul din sus în jos, celalalt din stānga 'n drépta sé dea numele unei foi beletristice;

- în rēndul prim e o literă.
- al 2-lea: Pentru-acesta te ostenesci.
- al 3-lea: Érna pe ea călătóresci.
- al 4-lea: Patru laturi egale are.
- al 6-lea: Din vechime un lotru mare.
- al 7-lea: A „curagiu“-lui contrar.
- al 8-lea: Determinativ local.
- al 9-lea: O literă.

Avis restanțierilor. Restanțierii sunt rugați, atât aceia, cari au restante mai mici, cât și aceia, cari restéză cu abonamentul pe un an întreg, sé achite cât mai curēnd abonamentul. Cu deosebire ne adresăm cu acēsta provocare la aceia, cari au primit dela început fóia, fără de-a sprigini întreprinderea nóstră cu nimic. *Gratis nu sé póte da nimėrui fóia* și nu e lucru cuviincios a o primi, fără a achita bagatela sumă de abonament.

Administrația.